

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. heinäkuuta 2022
(OR. en)

11029/22

ONU 97	DEVGEN 148
CONUN 143	SUSTDEV 131
COHOM 74	ENV 738
CFSP/PESC 956	CLIMA 364
COPS 337	COHAFA 72
CSDP/PSDC 457	MIGR 220
CONOP 57	CODUN 26
COTER 188	SAN 450
COAFR 188	CYBER 263

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: EU:n prioriteetit Yhdistyneiden kansakuntien 77. yleiskokouksessa,
syyskuu 2022 – syyskuu 2023
– Neuvoston päätelmät (18. heinäkuuta 2022)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3889. istunnossaan 18. heinäkuuta 2022
hyväksymät neuvoston päätelmät EU:n prioriteeteista Yhdistyneiden kansakuntien
77. yleiskokouksessa, syyskuu 2022 – syyskuu 2023.

**NEUVOSTON PÄÄTELMÄT EU:N¹ PRIORITEETEISTA
YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN 77. YLEISKOKOUKSESSA,
SYYSKUU 2022 – SYYSKUU 2023**

I Taustoitus – MIKSI?

1. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on yksi suurimmista globaaliin rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuvista uhista, ja sen vuoksi YK:n peruskirjaan perustuvan sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen ylläpitäminen on tänä päivänä tärkeämpää kuin koskaan. Tätä ennen maailmaa ovat jo koetelleet geopolittiset ristiriidat ja kriisit, kuten covid-19-pandemia ja ilmastonmuutos. Yksittäisen valtion suvereniteetin, alueellisen koskemattomuuden tai itsenäisyyden uhkaaminen minkä tahansa syyn varjolla on uhka kaikille, eikä sellaista voida suvaita. Jos tällaisesta ei koituisi seuraamuksia, merkitsisi se sellaisen kansainvälisen järjestyksen hyväksymistä, joka perustuu voimankäyttöön.
2. Venäjän perusteeton, provosoimaton ja laitton hyökkäyssota vahingoittaa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä, maailmantaloutta ja globaalia ruokaturvaa kaikille maille haitallisilla tavoilla. Tämän ihmisyyteen kohdistuvan loukkauksen edessä EU ja sen jäsenvaltiot muistuttavat YK:n peruskirjan kaikilta osiltaan sitovasta luonteesta (rauha ja turvallisuus, ihmisoikeudet, sukupuolten tasa-arvo, ihmisarvo, suurten ja pienten kansakuntien yhtäläiset oikeudet) ja korostavat YK:n perusperiaatteiden olevan yleismaailmallisia. EU vahvistaa näkemyksensä siitä, että nykyajan suuret haasteet ovat luonteeltaan ja globaalilta mittakaavaltaan sellaisia, että valtiot eivät voi ratkaista niitä yksin vaan yhteistyössä muiden kanssa.

¹ Tässä asiakirjassa ilmauksen 'EU' käytössä ei oteta kantaa siihen, kuuluuko toimivalta EU:lle, EU:lle ja sen jäsenvaltioille vaiko yksinomaan jäsenvaltioille.

3. Maailman vahva vastaus YK:n peruskirjan räikeään rikkomiseen lähettää voimakkaan viestin siitä, että monenvälisyydellä ja sääntöpohjaisella kansainvälisellä järjestyksellä on merkitystä eikä voimankäytölle tule olla sijaa 2000-luvulla. YK on reagoinut tähän kriisiin ja mukauttanut keinoja sen kohtaamiseksi laajentamalla ja vahvistamalla läsnäoloaan tarpeen mukaan. Tämä järjetön sota, joka aiheuttaa valtavaa hävitystä, tuhoa ja inhimillistä kärsimystä, on saatava päättymään. EU ja sen jäsenvaltiot yhdessä kumppaneiden kanssa pyrkivät kaikin tavoin tekemään maailmasta kaikille turvallisemman paikan elää niin Euroopassa kuin muuallakin, puolustamalla demokratiaa, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta sekä tukemalla rauhaa ja edistämällä vaurautta.
4. Juuri kun maailma oli alkanut elpyä pandemiasta, Venäjän oikeudeton, ilman edeltävää provokaatiota aloittama laiton hyökkäyssota Ukrainassa syöksi sen vielä epävarmempiin aikoihin. Venäjän sodalla Ukrainaa vastaan on tuhoisia vaikutuksia maailmaan, joka kärsii jo covid-19-pandemiasta ja ilmastonmuutoksesta. Maat, jotka ovat kamppailleet elpyäkseen covid-19-pandemiasta ja edistääkseen kestäväen kehityksen tavoitteita, joutuvat nyt kohtaamaan uusia haasteita – uhkaavia ja globaaleja ruoka-, energia- ja talouskriisejä.
5. Nyt jos koskaan on aika osoittaa solidaarisuutta ja näyttää, että monenvälisyys toimii kriisitilanteissa. Venäjän hyökkäyksen vaikutukset ovat globaaleja ja kohdistuvat ihmisiin kaikkialla maailmassa, erityisen vakavasti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleviin henkilöihin. Monenvälisten toimijoiden – Yhdistyneiden kansakuntien, kansainvälisten rahoituslaitosten sekä G7- ja G20-maiden – olisi kokoonnuttava yhteen ja esitettävä vahvoja ja monenvälisiä ratkaisuja, joilla puututaan monikyköksen kriisin negatiivisiin vaikutuksiin ja perimmäisiin syihin. On aika toimia, jotta eri puolilla maailmaa vallitsevaa yhteiskunnallista levottomuutta ja lisääntyvää epävakautta voitaisiin ehkäistä. EU tekee tätä varten yhteistyötä YK:n maailmanlaajuisen kriisinhallintaryhmän kanssa. EU ja sen jäsenvaltiot ovat tehneet monia aloitteita, joilla pyritään lieventämään globaalin ruokakriisin vakavia vaikutuksia, ja ne jatkavat yhteistyötä kaikkien kumppaneiden kanssa, jotta kaiken muun ohella erityisesti ruokaturvattomuutta ja vakaaravitsemusta voitaisiin lieventää ja samalla vastata kasvaviin humanitaarisiin tarpeisiin.

6. Venäjän sota Ukrainaa vastaan on koetellut perustavanlaatuisesti sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä ja paljastanut merkittäviä vajeita globaalihallinnassa, minkä vuoksi on jälleen kerran korostunut tarve nykyaikaistaa ja uudistaa Yhdistyneitä kansakuntia vastauksena syveneviin geopoliittisiin ristiriitoihin. Tämä "Our Common Agenda" -raporttia koskevan YK-prosessin tarjoama historiallinen tilaisuus olisi hyödynnettävä uudistusten tekemiseksi globaalihallinnassa, jotta YK-keskeinen monenvälinen järjestelmä mukautuisi huomisen maailmaan ja edistäisi paremmin yhteisiä globaaleja sitoumuksia. EU toimii tätä varten yhteistyössä kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden kanssa aidosti osallistavan ja verkottuneen monenvälisyyden hengessä.

II "Our Common Agenda" ja tulevan tien määrittäminen – MITÄ?

1. Rauhan ja vaurauden varmistaminen

7. Yhdistyneet kansakunnat on ainoa järjestö, joka saattaa yhteen kaikki valtiot, ja näin ollen sen olisi jatkettava vuoropuhelun edistämistä parhaana keinona kestävien ratkaisujen saavuttamiseksi konflikteihin kaikkialla maailmassa. Väkivaltaisten konfliktien määrä sekä voimankäytön uhka lisääntyvät kaikkialla maailmassa, YK:n peruskirjaan ja kansainväliseen oikeuteen kohdistuu toistuvia loukkauksia, ja rankaisemattomuuden kulttuuri leviää, ja sen vuoksi tarvitaan uusi rauhaa ja turvallisuutta koskeva lähestymistapa, jonka perustana ovat ihmisoikeudet ja kansainvälisen oikeuden perusperiaatteet. Venäjän mahdollisuudet estää YK:n turvallisuusneuvoston tehokas toiminta Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen suhteen osoittavat, että käytössä olevat keinot eivät sovellu suuruusluokaltaan nykyisten maailman kohtaamien haasteiden käsittelyyn.

a) Uusi rauhanagenda

8. Tänä päivänä tarvitaan kunnianhimoinen "uusi rauhanagenda", joka edistää kattavia ja integroituja lähestymistapoja ja käsittelee nykyisiä ja tulevia rauhaan ja turvallisuuteen kohdistuvia haasteita ja uhkia sekä nopeuttaa naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan toimintaohjelman sekä nuoriso-, rauha- ja turvallisuusagendan täytäntöönpanoa. On varmistettava, että YK:n turvallisuusneuvosto pääasiallisena kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta takaavana elimenä voi täyttää roolinsa kasvavien geopoliittisten jännitteiden ja kilpailuasetelmien kohtaamisessa. Hiljattain hyväksytty aloite, jonka mukaisesti YK:n yleiskokouksen pysyvänä toimeksiantona olisi kokoontua automaattisesti joka kerta, kun YK:n turvallisuusneuvostossa on käytetty veto-oikeutta, on tärkeä panos YK:n läpinäkyvyyden ja vastuuvellisuuden lisäämiseen. EU antaa täyden tukensa aloitteelle veto-oikeuden epäamisestä YK:n turvallisuusneuvostossa, kun on kyse laajamittaisista hirmuteoista.
9. "Uuden agendan" olisi keskityttävä vahvemmin ennaltaehkäisyyn ja YK:n pääsihteerin diplomaattisen välineistön täysimääräiseen käyttöön, muun muassa välitysvälineiden vahvistamiseen, ja oltava yhdenmukainen rauhanrakentamiseen ja -turvaamiseen tähtäävien toimien kanssa kaikilla tasoilla. On varmistettava, että YK:n rauhanturvaoperaatiot ovat vaikuttavampia ja tehokkaampia ja rauhanturvatoimia koskevan toimintaohjelman (A4P) ja A4P+-täytäntöönpanosuunnitelman mukaisia ja noudattavat toteuttamiskelpoisia poliittisia strategioita, jotta ne voivat edistää ihmisoikeuksiin perustuvien poliittisten ratkaisujen löytämistä konflikteihin. Lisäksi rauhanrakennuskomission täyden potentiaalin valjastaminen ja sen roolin vahvistaminen neuvonantajana, koollekutsujana ja välittäjänä on avainasemassa, kun rauhanponnisteluja tuetaan eri puolilla maailmaa. Rauhanrakennuskomission roolia alustana, joka houkuttelee hallitukset ja merkittävät lahjoittajat sitoutumaan poliittisesti rauhanrakentamisen ja konfliktien ehkäisemisen tavoitteisiin, voidaan edelleen vahvistaa. YK:n rauhanrakennusrahosta on rahoitettava riittävällä, ennakoitavalla ja kestäväällä tavalla, ja arvioidut maksusuudet voisivat olla tässä suhteessa keskeinen lisä.

10. EU:n on oltava paremmin varustautunut uusien uhkien ja haasteiden käsittelyyn. "Uusi agenda" edellyttää yhteistyön vahvistamista, jotta terrorismia ja väkivaltaista ääriliikehdintää, rajatylittävää rikollisuutta, ihmiskauppaa, hybridihyökkäyksiä, joihin kuuluu muuttajien ja pakolaisten välineellistäminen, sekä kybertoimintaympäristöön liittyviä riskejä voidaan ehkäistä ja torjua. Tällöin on noudatettava täysimääräisesti kansainvälistä oikeutta, mukaan lukien ihmisoikeudet, päättäväisempää sitoutumista aseriisuntaan, asesulkuun ja asevalvontaan, globaalihallinnan vahvistamista rauhallisen, turvallisen ja kestäväen ulkoavaruuden puolesta, sekä EU:n ennakointivalmiuksien vahvistamista. Näin voidaan ehkäistä, käsitellä nopeasti ja hallinnoida kriisitilanteita. EU tekee myös yhteistyötä kumppaneiden kanssa luodakseen globaalin strategian ulkomaisen tiedonmanipuloinnin ja häirinnän torjumiseksi.
11. EU pyrkii toimillaan ylläpitämään aseriisuntaa, asesulkua ja asevalvontaa koskevaa monenvälistä kehystä, johon on kohdistunut kasvavaa painetta Venäjän Ukrainaan kohdistaman provosoimattoman ja oikeudettoman sodan johdosta. Kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden edellytyksenä on, että kaikki YK:n jäsenvaltiot ja koko kansainvälinen yhteisö noudattavat kansainvälistä oikeutta. Monenvälisen kehyksen vahvistaminen on avainasemassa ehkäistäessä globaalin turvallisuustilanteen heikkenemistä entisestään.
12. Aseriisunnan, asesulun ja asevalvonnan edistäminen on olennainen osa "uutta rauhanagendaa". EU tähtää toimillaan monenvälisen aseriisunta- ja asesulkujärjestelmän vahvistamiseen, täytäntöönpanemiseen ja yleismaailmalliseen soveltamiseen. EU on edelleen vankasti sitoutunut edistämään ydinsulkusopimuksen maailmanlaajuista ja täysimääräistä täytäntöönpanoa. EU tukee edelleen kemiallisten ja biologisten aseiden vastaisia monenvälisiä välineitä tällaisia aseita koskevan kansainvälisen lakiin perustuvan kiellon ylläpitämiseksi ja sen varmistamiseksi, että tällaisia aseita käyttävät eivät jää rankaisematta. Lisäksi EU tukee ja vahvistaa edelleen tavanomaisia välineitä sekä monenvälisiä vientivalvontajärjestelmiä. EU aikoo lisäksi vastata uusiin haasteisiin, jotka liittyvät muun muassa tappaviin autonomisiin asejärjestelmiin, tukea uusien teknologioiden vastuullista käyttöä sotilaallisissa tarkoituksissa ja edistää vastuullista käyttäytymistä ulkoavaruuden suhteen sekä ulkoavaruuden militarisaation ja siihen liittyvän kilpavarustelun ehkäisemistä.

b) Ketään ei jätetä jälkeen

13. Pyrkimykset rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi liittyvät läheisesti EU:n kykyyn käsitellä muita globaaleja haasteita – köyhyyden poistamista, eriarvoisuuden ja epäoikeudenmukaisuuden vähentämistä, ilmastonmuutokseen, biodiversiteetin köyhtymiseen ja ympäristön tilan heikkenemiseen puuttumista, globaalin terveyden, sukupuolten tasa-arvon, yleisen sosiaalisen suojelun ja ihmisarvoisen työn edistämistä kaikkien osalta, ihmisoikeuksien ja demokraattisten periaatteiden ylläpitämistä ja oikeusvaltioperiaatteen ja vastuuvollisuuden edistämistä. Koska vuoteen 2030 on alle vuosikymmen aikaa ja covid-19-pandemia hidasti vielä osaltaan kestävän kehityksen tavoitteita, ja ottaen huomioon "maapallon kolme eri kriisiä" ja Venäjän hyökkäyssodan globaalit vaikutukset, toimiin on ryhdyttävä, ennen kuin on liian myöhäistä. Tärkeä prioriteetti on vahvistaa kykyä kestää tulevia häiriöitä ja varmistaa kestävä, oikeudenmukainen ja osallistava elpyminen. Tältä osin EU:n erityisenä tavoitteena on varmistaa, että Venäjän hyökkäyksen seuraukset eivät heikennä edistymistä kestävän kehityksen tavoitteiden tai pandemiasta elpymisen suhteen. Nopeasti kasvava globaali ruokaturvattomuus ja vajaanavitseminen ovat tällä hetkellä karu muistutus tarpeesta edistää kestäviä ruokajärjestelmiä ja ilmastokestävyyttä, erityisesti haavoittuvilla alueilla. Agenda 2030 pysyy EU:n etenemissuunnitelmana, ja sen täytäntöönpanoa on nopeutettava. Kriisi on muunnettava mahdollisuudeksi vauhdittaa kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa, jotta ketään ei jätetä jälkeen. Kriisien kärjistyessä ja mutkistuessa tehokkaan yhteisen toiminnan kannalta ratkaisevan tärkeää on edelleen tiiviimpi yhteistyö ja synergiat humanitaarisen alan, kehitysyhteistyön ja rauhanrakentamisen toimijoiden kanssa kunkin toimivaltuuksien puitteissa ja merkityksellinen yhteistyö kansalaisyhteiskunnan ja muiden toimijoiden kanssa.

14. EU:n Global Gateway -strategia tuo merkittävän panoksen näihin pyrkimyksiin. Kyseessä on EU:n kunnianhimoinen strategia, jolla vastataan kiireellisimpiin globaaleihin haasteisiin, edistetään älykkään, siistin ja turvallisen infrastruktuurin kehittämistä digitaali-, energia- ja liikennealoilla, vahvistetaan terveysalan, korkealaatuisen koulutuksen ja tutkimuksen järjestelmiä kaikkialla maailmassa ja edistetään näin kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamista. EU aikoo edistää häiriönsietokykyisiä ja taloudellisesti kestäviä yhteyksiin tehtäviä investointeja ja tähän liittyviä osallistavia ja läpinäkyviä kumppanuuksia. EU:n uusi strategia lisää investointeja, joilla edistetään demokraattisia arvoja, korkeita standardeja ja hyvää hallintotapaa, ja antaa EU:n kumppaneille mahdollisuuden kehittää yhteiskuntaa ja talouksiaan paikallisia yhteisöjä pitkään hyödyttävillä tavoilla. EU on edelleen tiiviisti sitoutunut toimiin, joilla tuetaan kestävä kaupunkikehitystä maailmanlaajuisesti, ja pyrkii uuden kaupunkikehitysohjelman toteuttamiseen.
15. Vahva yhteiskuntasopimus on olennainen, jotta ihmiset voivat elää ihmisarvoista elämää, ja jotta kaikki voivat osallistua yhteiskunnan toimintaan Agenda 2030 -toimintaohjelman mukaisesti. EU tukee YK:n pääsihteerin ehdotusta uudistetusta yhteiskuntasopimuksesta, johon sisältyy vahva sosiaalinen ja taloudellinen ulottuvuus, mukaan lukien sosiaalinen suojelu, ihmisarvoinen työ ja korkealaatuinen koulutus. Yhteiskuntasopimuksen uudelleenrakentaminen noudattaen kattavaa, ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa on olennaista, jotta valtioiden, kansalaisten ja muiden sidosryhmien välinen epäluottamus voidaan poistaa ja rakentaa sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja solidaarisuutta sekä suotuisa toimintaympäristö kansalaisyhteiskunnalle.
16. YK:n kehitysjärjestelmän uudistuksen täysimääräinen täytäntöönpano ja jatkuva edistyminen kohti YK:n vahvempaa "Delivering as One" -mallia on keskeistä, jotta Agenda 2030 voidaan toteuttaa yhdenmukaisella, johdonmukaisella, tehokkaammalla ja tuloshakuisemmalla tavalla. YK:n valtuutetuilla maakoordinaattoreilla on tässä yhteydessä tärkeä rooli. Tarve maakoordinaattorijärjestelmää koskevalle ennakoitavissa olevalle ja kestävälle pitkäaikaiselle rahoitusratkaisulle on edelleen merkittävä.

c) Ihmisoikeudet ja oikeusvaltio

17. Liian moni ihminen jää jälkeen, kun on kyse ihmisoikeuksien toteutumisesta. Ihmisoikeudet, olivatpa ne kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia tai taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia, ovat yleismaailmallisia, jakamattomia, toisistaan riippuvaisia ja toisiinsa liittyviä. Ne kuuluvat kaikille kaikkialla ilman minkäänlaisia poikkeuksia. Kaikkien ihmisten kaikkien oikeuksien kunnioittaminen, suojeleminen ja toteuttaminen oikeudenmukaisen, vapaan ja kestävän yhteiskunnan perustana olevien yleismaailmallisten arvojen hengessä on kaikkien etu. EU edistää ja puolustaa edelleen tarmokkaasti ihmisoikeuksien, sukupuolten tasa-arvon, demokratian, hyvän hallintotavan, oikeusvaltioperiaatteen ja korruption torjunnan yleismaailmallisuutta ja jakamattomuutta. EU sitoutuu myös jatkossa kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien ja ihmisoikeuksien puolustajien tukemiseen ja suojeluun. EU tukee pääsihteerin uutta oikeusvaltioperiaatetta koskevaa näkemystä, joka asettaa ihmiset oikeusjärjestelmän keskiöön. EU vastustaa edelleen jyrkästi kaikenlaista syrjintää, mukaan lukien sukupuoleen, rotuun, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, vammaisuuteen, ikään, seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin perustuvaa syrjintää. EU toistaa olevansa sitoutunut tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen sekä kaikkien ihmisten oikeuteen nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista.

18. EU puolustaa sitä, että kaikilla naisilla ja tytöillä on mahdollisuus nauttia täysimääräisesti kaikista ihmisoikeuksista sekä tasa-arvoisesta, täysimääräisestä, tosiasiallisesta ja merkityksellisestä johtajuudesta ja osallisuudesta, sekä edistää naisten taloudellista voimaantumista, varmistaen samalla, että se ottaa huomioon nuorten naisten ja tyttöjen mielipiteet sekä näiden roolin muutoksen edistäjinä. EU ei hyväksy minkäänlaisia toimia, joilla pyritään kyseenalaistamaan perusvapauksia tai olemassa olevia kansainvälisiä ihmisoikeusvelvoitteita, ja tuomitsee ihmisoikeusloukkaukset ja -rikkomukset riippumatta siitä, missä ne tapahtuvat. EU:n toimien keskeisenä tavoitteena on edelleen kaikenlaisen seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäiseminen ja poistaminen. EU tuomitsee seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan väkivallan, myös niiden käytön sodankäynnin välineenä. Yhä epävakammaksi käyvässä maailmassa, jota leimaavat pitkittynyt väkivalta ja konfliktit, EU:n prioriteettina on edelleen siviilien suojeleminen, mukaan lukien naiset ja lapset aseellisissa konflikteissa. EU aikoo puuttua ihmisoikeuksiin kohdistuviin uusiin riskeihin, joita aiheuttavat hybridiuhat, kehittyvä teknologia, ilmastonmuutos, ympäristön tilan heikkeneminen sekä covid-19-pandemian jatkuva vaikutus.
19. EU on edelleen sitoutunut kaikkien ihmisoikeuksien edistämiseen, suojelemaan ja toteuttamiseen sekä Pekingin toimintaohjelman ja kansainvälisen väestö- ja kehityskonferenssin (ICPD) toimintaohjelman ja niihin liittyvien tarkistuskokousten tulosten täydelliseen ja tehokkaaseen toteuttamiseen ja tässä yhteydessä seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin. Näin ollen EU vahvistaa olevansa sitoutunut edistämään, suojelemaan ja toteuttamaan jokaisen yksilön oikeutta hallita täysin omaan seksuaalisuuteensa ja seksuaali- ja lisääntymisterveyteensä liittyviä kysymyksiä ja päättää niistä vapaasti ja vastuullisesti ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa. Lisäksi EU korostaa, että kaikilla pitäisi olla mahdollisuus saada kohtuulliseen hintaan laadukasta ja monipuolista seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvää tietoa, koulutusta, kattava seksuaalikasvatus mukaan lukien, sekä terveydenhuoltopalveluja.

20. "Our Common Agenda" -raportti tarjoaa tärkeän kehiksen, jotta ihmisoikeudet voidaan valtavirtaistaa kaikkiin YK:n pilareihin. EU pyrkii kaikkiin tavoin asettamaan ihmisoikeudet keskeiselle sijalle YK:n asialistalla ja edistää vahvistettua maailmanlaajuista ihmisoikeusjärjestelmää muodostamalla tiiviimpiä alliansseja kumppaneiden kanssa. EU aikoo edelleen edistää YK:n ihmisoikeusjärjestelmän toiminnan tuloksellisuutta ja riippumattomuutta sekä sen kestävää ja asianmukaista rahoitusta.
21. EU:n on myös vahvistettava siirtymäkauden oikeusjärjestelyjä ja vastuuvollisuutta vakavista ihmisoikeusloukkauksista ja -rikkomuksista ja kansainvälisen oikeuden loukkauksista, myös Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa, ja edistettävä työtä sellaisen yleissopimuksen laatimiseksi, joka koskee rikoksia ihmisyyttä vastaan ja niistä rankaisemista. EU tukee edelleen vahvasti Kansainvälistä rikostuomioistuinta ja kehottaa edelleen, että Rooman perussääntö ratifioidaan universaalisti ja että Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa toimitaan täydessä yhteistyössä. Ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisen humanitaarisen oikeuden sekä inhimillisyyttä, tasapuolisuutta, puolueettomuutta ja riippumattomuutta koskevien periaatteiden täysimääräinen noudattaminen sekä humanitaaristen toimijoiden turvallinen, nopea ja esteetön pääsy kärsimään joutuneiden väestöryhmien luo on edelleen keskeistä. Kansainvälisiin rikoksiin syylistyivät eivät saa jäädä rankaisematta. EU aikoo edelleen puolustaa kansainvälistä humanitaarista oikeutta ja edistää rajoittamatonta pääsyä kansainvälisten ihmisoikeusmekanismien piiriin. Tätä pyrkimystä olisi myös edistettävä panemalla suojeluvastuuta koskeva agenda tehokkaasti täytäntöön.

d) Koulutus

22. Tasapuolinen ja osallistava pääsy laadukkaaseen koulutukseen ei ole ainoastaan perusoikeus vaan myös olennaista kaikkien kestävä kehityksen tavoitteiden edistämiseksi. Sillä on merkittävä muutosvoima, joka edistää kestävämpää, osallistavampaa, oikeudenmukaisempaa, tasa-arvoisempaa ja selviytymiskykyisempää maailmaa ja elpymistä, muun muassa sukupuolten tasa-arvon edistämisen ja koulutuksen avulla. Pandemia on entisestään rajoittanut pääsyä laadukkaaseen koulutuksen piiriin etenkin kehitysmaissa ja erityisesti maissa, jotka kärsivät konflikteista ja humanitaarisista hätätilanteista, mikä pahentaa koulutuksen osalta jo ennestään vallinnutta eriarvoisuutta. Digitaalinen kuilu on myös vaikuttanut koulutusjärjestelmiin. Ennennäkemättömällä globaalilla oppimiskriisillä on tuhoisa vaikutus lasten ja nuorten oikeuksiin ja seurauksia rauhaan, sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja tulevaan hyvinvointiin.
23. EU on vankasti sitoutunut tukemaan koulutusta kaikilla tasoilla ja vahvistamaan järjestelmiä suuremmilla näyttöön perustuvilla investoinneilla, keskittyen tasa-arvoon ja osallisuuteen, erityisesti tyttöjen koulutuksen osalta, sekä opettajiin ja parempiin oppimistuloksiin. Koulutuksen kotimaista ja kansainvälistä rahoitusta on kiireellisesti korotettava, keskittyen matalan tulotason ja haavoittuvassa asemassa oleviin maihin, ja vahvistettava politiikkojen tehokkuutta ja toimijoiden yhteistyötä koulutuksen suunnittelussa ja järjestelmien vahvistamisessa. YK:n ihmisoikeusneuvostossa käynnistetty digitaalistrategiaa ja koulutusta koskeva EU:n uusi aloite edistää osallistavaa ja tasa-arvoista pääsyä uusien ja tulevien teknologioiden käytön piiriin taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumiseksi, muun muassa varmistamalla, että digitaalinen koulutus on saatavilla maailmanlaajuisesti. Kiireellinen tarve on toimille, joilla kehitetään kaikkien oppijoiden saatavilla olevaa koulutusta ja elinikäisiä oppimismahdollisuuksia, edistetään oppimista ja taitojen kehittämistä parempaa työllistettävyyttä varten, tuetaan opettajien ammatillista kehitystä kaikilla tasoilla ja varmistetaan digitaalinen oppiminen ja koulutus kestävä kehitystä varten. On varmistettava, että tuleva koulutuksen muuttamista koskeva huippukokous synnyttää aitoa muutosvoimaa kaikilla näillä aloilla, jotta nykyisten ja tulevien sukupolvien tasa-arvoista pääsyä laadukkaaseen koulutuksen piiriin voidaan edistää. Se antaa merkittävän tilaisuuden asettaa inhimillinen kehitys ja koulutus globaalin, vuoteen 2030 ja sen jälkeiseen aikaan tähtäävän toimintaohjelman keskiöön.

2. Parempi valmistautuminen tulevan varalta

24. Venäjän hyökkäys Ukrainaa vastaan on lisännyt epävakautta ja kasvattanut ristiriitojen riskiä kansainvälisessä yhteisössä, ja näitä pahentavat konfliktin yhä vakavammat sosioekonomiset seuraukset. Ruokaturvattomuus, kaupan häiriöistä johtuva energian ja raakamateriaalien rajallinen saanti sekä makroekonomiset seuraukset, kuten korkea inflaatio ja velkatason nousu, vaikuttavat moniin maihin eri puolilla maailmaa. EU auttaa lieventämään tämän kriisin välittömiä vaikutuksia ja tekee yhteistyötä kumppanivaltioiden kanssa, jotta tällaisten häiriöiden varalta voidaan kehittää pitkän aikavälin kestäkykyä.

a) Globaalin terveysturvallisuuden ja terveysalan valmiuksien vahvistaminen

25. Covid-19-pandemia paljasti vajeita maailman kyvyssä reagoida nopeasti globaaleihin terveyskriiseihin ja korosti tarvetta vahvemmalle ja osallistavammalle maailmanlaajuiselle terveysturvarakenteelle, jossa Maailman terveysjärjestöllä (WHO) on keskeinen rooli. Pandemian keskeinen oppi on se, että nykyinen globaalin terveyden monenvälinen kehys ei enää sovellu tarkoitukseensa ja että globaalin terveysturvallisuuden valmiuksien kehittämiseksi on tehtävä huomattavia investointeja, jotta tulevaisuudessa oltaisiin paremmin varautuneita. Nykyisen pandemian torjunnan ja maailmanlaajuisen rokotusten sekä rokotteiden oikea-aikaisen, kohtuuhintaisen ja tasa-arvoisen globaalin saatavuuden ohella EU:n perimmäisenä tavoitteena on edelleen edistää yleistä sairausvakuutusturvaa ja rakentaa vahvoja ja selviytymiskykyisiä terveysjärjestelmiä kumppanimaissa yhteinen terveys -lähestymistavan mukaisesti.

26. EU toimii jatkossakin liikkeellepanevana voimana neuvotteluissa, joissa tähdätään oikeudellisesti sitovaan yleissopimukseen, sopimukseen tai muuhun kansainväliseen välineeseen, jolla vahvistetaan pandemioiden ehkäisyä sekä niihin varautumista ja reagoimista WHO:n kehyksen puitteissa. Paniikin ja laiminlyöntien kierteen murtamiseksi tarvitaan älykkäitä investointeja, joilla saadaan aikaan yhteistyötä ja koordinoitua yhteistä toimintaa. Uusi pandemiasopimus tulee olemaan mullistava, sillä se tarjoaa tätä varten kokonaisvaltaiset puitteet. EU odottaa kiinnostuneena yhteistyötä kaikkien kumppaneiden kanssa kunnianhimoisen tuloksen saavuttamiseksi. Yhtä tärkeää on varmistaa kestävä rahoitus pandemioiden ehkäisemiselle sekä niihin varautumiselle ja reagoimiselle, jotta tulevaisuudessa voidaan välttää covid-19-pandemian tuhoisien terveys- ja sosioekonomisten vaikutusten toistuminen. EU panee tyytyväisenä merkille uuden rahoituksen välittäjärahaston perustamisen tätä varten.

b) Maapallon kolmen eri kriisin käsitteleminen

27. Maapallon kolme eri kriisiä eli ilmastonmuutos, biodiversiteetin köyhtyminen ja saastuminen ovat ihmisten ja maapallon olemassaoloon kohdistuvia uhkia, ja niiden torjuminen on erittäin kiireellistä. Ne vaarantavat kestävä kehityksen, syventävät olemassa olevia haavoittuvuuksia sekä uhkaavat ihmisoikeuksia ja maailmanlaajuista rauhaa. Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin viimeisimmässä raportissa varoitetaan ilmaston lämpenemisen peruuttamattomista vaikutuksista ja todetaan, että ilmastonmuutos voi pian ylittää ihmisten ja luonnon sopeutumiskyvyn, ellei päästöjä saada nopeasti laskemaan. Kansainvälinen Stockholm+50 -kokous kehotti osoittamaan vahvaa poliittista tahtoa vauhdittaa kiireellisesti tervettä maapalloa koskevien sitoumusten täytäntöönpanoa ja osallistua systeemiseen siirtymään, käsitellä kolmea kriisiä ja saavuttaa kestävä kehityksen tavoitteet. YK:n ruokajärjestelmähuippukokouksen sitoumusten mukainen globaalien ruokajärjestelmien muutos on tässä yhteydessä myös keskeinen.

28. Glasgow'ssa tehtyjä sitoumuksia on seurattava yhteisesti, ne on pantava täytäntöön täysimääräisesti, ja Egyptissä järjestettävässä seuraavassa COP-kokouksessa on varmistettava korkeampi tavoitetaso. Maiden on esitettävä kunnianhimoisemmat ilmastosuunnitelmat vuotta 2030 varten ja uskottavat tavoitteet ja suunnitelmat vuotta 2050 varten. Kaikki rahoitusvirrat on mukautettava tavoitteeseen nollapäästöjen saavuttamisesta vuosisadan keskivälin tienoilla sekä Glasgow'n sopimuksen tavoitteeseen, joka koskee ilmastomuutoksen sopeutumiseen liittyvän yhteisen rahoituksen kaksinkertaistamista, jotta ilmastomuutoksen hillinnän ja sopeutumista koskevien toimien välillä voidaan saavuttaa tasapaino. Kaikki rahoitusvirrat ja investoinnit on lisäksi mukautettava globaaleihin biodiversiteettitavoitteisiin, joista on määrä sopia vuoden 2020 jälkeisessä biodiversiteettikehyksessä tänä vuonna, ottaen samalla huomioon valtioiden rajat ylittävä järjestäytynyt rikollisuus luontokadon aiheuttajana. EU pyrkii toimillaan oikeudellisesti sitovaan globaaliin sopimukseen muovisaasteen torjumiseksi.
29. YK:n pääsihteerä on tuettava toimissa, joilla pyritään jatkossa fossiilisten polttoaineiden etsinnän ja tukien asteittaiseen lopettamiseen. On olennaisen tärkeää vauhdittaa toimia, joilla edistetään selviytymiskykyistä ja oikeudenmukaista vihreää siirtymää kaikkialla maailmassa. EU:n on osallistuttava uusien oikeudenmukaisen energiasiirtymän kumppanuuksien solmimiseen globaalin etelän alueen kumppanimaiden kanssa COP27-kokouksessa ja sen jälkeen. EU:n on otettava huomioon YK:n vuoteen 2025 tähtäävä energiatoimintasuunnitelma ja asiaankuuluvat energiaa koskevat sopimukset, kun hallituksia ja sidosryhmiä autetaan saavuttamaan energiaa koskevat sitoumuksensa.
30. Valtameret voivat olla lähde uusiutuvalle energialle, vähäpäästöiselle ruokatuotannolle ja innovoinnille ja ne ovat olennaisia Agenda 2030 -toimintaohjelman toteutumiselle. Merten biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä ja kestävää käyttöä kansallisen lainkäytövallan ulkopuolisilla alueilla (BBNJ-alueet) koskevasta kansainvälisestä oikeudellisesti sitovasta välineestä käytävien neuvottelujen loppuun saattaminen tänä vuonna tulee olemaan keskeinen saavutus, jolla turvataan ihmiskunnan etuja.

31. Vedellä on strateginen merkitys kestävän kehityksen sekä rauhan, turvallisuuden ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. Vesikysymyksiä on käsiteltävä laaja-alaisesti ja yli rajojen. EU on sitoutunut varmistamaan, että YK:n vuoden 2023 vesikonferenssilla on kunnianhimoinen ja toteutettavissa oleva lopputulos. Tarkoitus on vauhdittaa vettä koskevien tavoitteiden ja Agenda 2030 -toimintaohjelman päämäärien saavuttamista, muun muassa perustamalla uusi YK:n erityislähettilään toimi vesiasioita varten.

c) Digitaalinen osallisuus ja digitaaliset yhteydet

32. Digitaalinen ympäristö on täynnä mahdollisuuksia, mutta se sisältää myös teknologiaan liittyviä riskejä, joita ovat muun muassa tekoälyn väärinkäyttö, kyberhyökkäykset, kyberrikollisuus ja disinformaatio. EU:n on edistettävä avointa, vapaata, globaalia, vakaata ja turvallista kybertoimintaympäristöä, jossa noudatetaan täysimääräisesti ihmisoikeuksia, perusvapauksia ja oikeusvaltioperiaatetta. EU:n tehtävänä on saada digitalisaatio hyödyttämään kaikkia: suojella digitaalisia yhteishyödykkeitä globaaleina julkishyödykkeinä, saavuttaa kohtuuhintainen ja merkityksellinen yhteenliitettävyyden ja digitaalinen osallisuus, sulkea digitaalinen kuilu, sekä varmistaa ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja suojeleminen niin verkossa kuin sen ulkopuolella. EU suojelee ja edistää edelleen verkossa tapahtuvaa kansalaistoimintaa, tietosuojaa ja oikeutta yksityisyyteen, sekä torjuu tiedonsaannin rajoittamista valtion toimesta, kuten internetin käytön estämistä. EU tähtää yhdessä kumppaneiden kanssa internetin tulevaisuutta koskevan julkilausuman täytäntöönpanoon tavoitteena avoimen, vapaan, globaalin, yhteentoimivan, luotettavan ja turvallisen internetin tukeminen.

33. YK:n pääsihteerin ehdottama globaali digitaalialan sopimus voi mahdollistaa kestävä kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanon ja vauhdittaa sitä sekä mahdollisesti saada aikaan edistystä muilla aloilla. EU odottaa kiinnostuneena rakentavaa yhteistyötä, jolla pyritään aikaansaamaan aidosti ihmiskeskeinen globaali digitaalialan sopimus, jolla varmistetaan ihmislähtöinen lähestymistapa digitaaliseen toimintaympäristöön ja asiaankuuluvien teknologioiden käyttöön, jossa käsitellään näiden mahdollisuuksia ja riskejä kaikissa ulottuvuuksissa ja jolla rikotaan raja-aitoja. Tuloksena olisi oltava kaikkia hyödyttävä vahvempi, osallistava, ihmisoikeuksiin perustuva ja monen sidosryhmän sähköinen hallinnointi, jossa ovat osallisina kansainväliset järjestöt, hallitukset, kansalaisyhteiskunta, tiedemaailma ja yksityinen sektori. EU odottaa, että YK:n teknologia-asioiden erityislähettiläs auttaa ylläpitämään ja parantamaan nykyistä monen sidosryhmän mallia internetin hallinnossa ja varmistamaan, että YK-järjestelmässä noudatetaan kauttaaltaan ihmisoikeuksiin perustuvaa lähestymistapaa digitaaliteknologioihin.

d) Nuorten voimaannuttaminen

34. Nuorten innovatiivisen potentiaalin liikkeelle saaminen kestävä kehityksen ja demokraattisempien, osallistavampien ja rauhasempien yhteiskuntien edistämiseksi on keskeistä Agenda 2030 -toimintaohjelman täytäntöönpanolle ja sukupolvien välisen solidaarisuuden uudistamiselle. EU edistää nuorten voimaannuttamista vahvistamalla nuorten valmiuksia, puuttumalla eriarvoisuuteen ja tarjoamalla mahdollisuuksia edistää kestävä kehitystä nuorten yhteisöissä, valtioissa ja globaalisti. EU osoittaa johtajuutta ja edistää nuorten merkityksellistä, monimuotoista ja tehokasta osallistumista niin YK:ssa kuin muuallakin sekä heidän täysimääräistä ja aktiivista osallistumistaan julkiseen ja poliittiseen elämään kaikilla tasoilla olennaisena osana demokratiaa, hyvää hallintotapaa ja ihmisoikeuksien kunnioittamista. Nuorten, erityisesti nuorten naisten ja tyttöjen, ottaminen tiiviimmin mukaan globaaliin päätöksentekoon on keskeistä, jotta he voisivat toimia välittäjinä. Tämä edistäisi kestävämpiä toimintapolitiikkoja, palauttaisi luottamusta julkisiin laitoksiin ja rakentaиси parempaa – vihreämpää, osallistavampaa ja digitaalista – tulevaisuutta kaikille. YK:n nuorisojärjestön perustaminen on konkreettinen askel kohti näiden tavoitteiden saavuttamista.

III Tulevaisuuden YK 2.0 – MITEN?

35. Yhä monimutkaisempi globaali toimintaympäristö kertoo siitä, että YK:n on oltava varautunut tulevaan. Tämän vuosisadan ongelmiin ei voida puuttua 1900-luvulta peräisin olevilla keinoilla. Sen sijaan, että ainoastaan reagoidaan globaaleihin haasteisiin ja kriiseihin, kuten konflikteihin, ruokaturvattomuuteen tai ilmastomuutokseen, on siirryttävä kriisien sekä vihreän ja digitaalisen siirtymän tai väestörakenteen muutoksen kaltaisten merkittävien suuntausten ehkäisemiseen ja parempaan ennakkointiin sekä sisällytettävä niitä koskevat arviot EU:n strategiseen suunnitteluun ja päätöksentekoon. Tämän saavuttamiseksi ja pitäen silmällä vuonna 2023 pidettävää tulevaisuutta käsittelevää huippukokousta YK:n on mukauduttava "Our Common Agenda" -raportissa esitettyyn YK:n pääsihteerin näkemykseen ja toimittava järjestelmässään kauttaaltaan "One UN" -vision mukaisesti.
36. Jotta YK:sta voidaan tehdä tehokkaampi, on kehitettävä uusia valmiuksia, jotka edistävät joustavuutta, integraatiota ja koheesiota. EU tukee YK:n päivittämistä investoimalla "Quintet of Change" -strategiaan, joka keskittyy vahvemmin dataan, tulosperusteiseen hallinnointiin ja strategiseen ennakkointiin. Nämä valmiudet ovat perusta YK 2.0 -konseptille, joka tähtää tulevaisuuteen suuntautuvampaan YK-järjestelmään. EU tukee myös ehdotusta hätätilannealustasta, jolla parannettaisiin EU:n yhteistä lähestymistapaa kriisinhallintaan. EU suhtautuu myönteisesti ehdotukseen YK:n pääsihteerin neuvoa-antavan tiedekomitean uudelleenperustamisesta keskeisenä elementtinä, jolla vahvistetaan YK:n päätöksentekoa ja sen asemaa luotettavan tiedon ja näytön lähteenä, ja on valmis avustamaan tässä omien neuvoa-antavien tieteellisten elimiensä tuella. Tulevaisuutta käsittelevä huippukokous on oikea paikka tarkastella tätä muutosprosessia ja edistää sitä. EU odottaa kiinnostuneena yhteistyötä kaikkien toimijoiden kanssa kautta linjan, kun huippukokoukselle pyritään saamaan visionäärinen ja kunnianhimoinen lopputulos.

37. YK 2.0 merkitsee myös organisaatiota, jonka rahoitus on kestäväällä pohjalla ja joka on osallistavampi, läpinäkyvämpi ja vastuuvollisempi. Toimijat, kuten kansalaisyhteiskunta, ihmisoikeuksien puolustajat, työmarkkinaosapuolet, nuoret, parlamentit, yksityinen sektori, tiedemaailma sekä alueelliset järjestöt, tuovat kaikki omanlaisensa perspektiivin ja vahvistavat EU:n päätöksentekoa. Tämä lisää YK:n legitimitettä ja auttaa osoittamaan kansalaisille sen, miksi monenvälisyys ja YK ovat paras tapa saada aikaan tuloksia, jotka hyödyttävät kaikkia. EU ja sen jäsenvaltiot ovat edelleen keskeisessä asemassa edistettäessä nykyaikaisempaa, tehokkaampaa, läpinäkyvämpää ja vastuuvollisempaa YK:ta. EU jatkaa näiden perustavanlaatuisien muutosten tukemista, jotta YK olisi asianmukaisesti varautunut tuleviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin.
